

Laidiens: **02.02.2016., Nr. 22**
Oficiālās publikācijas Nr.: **2016/22.7**

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 25

Rīgā 2016. gada 27. janvārī

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas
padomes sēdes protokols Nr. 5 2. p.)

**Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska
pārvaldīšanas normatīvie noteikumi**

*Izdoti saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 34.² panta ceturto daļu
un Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma
finansēšanas novēršanas likuma 47. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi" (tālāk tekstā – noteikumi) nosaka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas (tālāk tekstā – NILLTF) riska pārvaldīšanas minimālās prasības un ir saistoši Latvijas Republikā reģistrētām kredītiestādēm (tālāk tekstā – kredītiestāde). Kredītiestādes ievēro šo noteikumu prasības individuāli un konsolidācijas grupas vai konsolidācijas apakšgrupas līmenī, nodrošinot konsolidācijas grupā vai apakšgrupā, kā arī ikvienā meitas sabiedrībā noteikumu prasībām atbilstošu NILLTF riska pārvaldīšanu.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. NILLTF risks – ietekme un iespējamība, ka kredītiestāde var tikt izmantota noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā saistībā ar tās sniegtajiem finanšu pakalpojumiem, klientu bāzi, klientu darbības ģeogrāfisko profilu, kā arī produktu un pakalpojumu piegādes kanāliem;

2.2. privātbanķiera pakalpojumi – finanšu pakalpojumi, kas tiek sniegti kredītiestādes iekšējos normatīvajos aktos noteiktai klientu kategorijai (*high net worth customers*), pamatojoties uz noteiktiem kritērijiem:

2.2.1. klienta darījumu apgrozījums mēnesī pārsniedz kredītiestādes noteiktu vispārējo robežlielumu;

2.2.2. kredītiestāde ir noteikusi saziņai ar klientu speciālus noteikumus, kas neatbilst vispārēji noteiktajai saziņas kārtībai ar citiem klientiem;

2.2.3. kredītiestāde sniedz klientam nodokļu konsultācijas;

2.2.4. kredītiestāde sniedz klientam aktīvu pārvaldības konsultācijas (*wealth management*) vai dzīves stila (*concierge*) pakalpojumus;

2.2.5. kredītiestāde sniedz klientam tam piederošo aktīvu pārvaldes pakalpojumus.

II. NILLTF novērtēšanas iekšējās kontroles sistēma

3. Kredītiestāde, izveidojot NILLTF riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu, tajā ietver vismaz:

3.1. kredītiestādes NILLTF riska pārvaldības stratēģiju;

3.2. NILLTF novērtēšanas iekšējo procedūru un politiku nodrošinājuma prasības un to regulāras pārskatīšanas prasības atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos vai kredītiestādes darbības procesos, sniegtajos pakalpojumos, struktūrā, klientu bāzē vai darbības reģionos;

3.3. kredītiestādes iekšējās procedūras un politikas, kas nosaka NILLTF riska pārvaldības funkcijas struktūru un darbības organizāciju, kā arī kārtību, kādā tiek veikta personu pilnvarošana;

3.4. kredītiestādes iekšējās procedūras un politikas, kas nosaka NILLTF riska identificēšanas un pārvaldīšanas procesus, tai skaitā mērīšanu, novērtēšanu, kontroli un riska pārskatu sagatavošanu un iesniegšanu kredītiestādes vadībai;

3.5. kredītiestādes NILLTF riska segšanai nepieciešamā kapitāla pietiekamības uzturēšanas prasības;

3.6. kredītiestādes iekšējās procedūras un politikas, kas nosaka klientu informācijas un darījumu precīzu grāmatvedības uzskaiti;

3.7. kredītiestādes NILLTF riska pārvaldībā lietoto informācijas tehnoloģiju (tālāk tekstā – IT) risinājumu prasības;

3.8. kredītiestādes NILLTF riska pārvaldībā iesaistīto informācijas sistēmu aizsardzības prasības;

3.9. kredītiestādes iekšējās procedūras un politikas, kas nosaka iekšējās kontroles sistēmas regulāras pārskatīšanas, efektivitātes novērtēšanas un pilnveidošanas kārtību, ņemot vērā izmaiņas kredītiestādes darbībā un ārējos apstākļus, kas ietekmē kredītiestādes riskus un darbību;

3.10. kredītiestādes NILLTF riska pārvaldībā iesaistīto darbinieku atalgojuma sistēmas neatkarības no kredītiestādes saimnieciskās darbības rezultātiem nodrošināšanas prasības.

4. Kredītiestāde izveido savai saimnieciskajai darbībai piemērotu NILLTF riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu, ņemot vērā tās klientu bāzi, finanšu pakalpojumiem un produktiem piemēroto NILLTF riska līmeni un tā apjomu, darbības ģeogrāfijas un piegādes kanālu riska līmeni, kā arī NILLTF riska pārvaldīšanā iesaistītās struktūrvienības un citus faktorus, kuri būtiski ietekmē kredītiestādes NILLTF riska līmeni. Kredītiestāde nodrošina NILLTF riska pārvaldīšanu, ņemot vērā tā mijiedarbību ar pārējiem kredītiestādes darbībai piemērojamiem riskiem. NILLTF riska pārvaldīšana tiek veikta nepārtraukti visā NILLTF riskam pakļautajā kredītiestādes darbības laikā.

5. Kredītiestādei NILLTF riska vērtēšana ir jāveic attiecībā uz kredītiestādes sniegtajiem pakalpojumiem un produktiem, klientiem, darbības ģeogrāfiju, piegādes kanāliem, kā arī ar tiem saistītajiem procesiem un citiem faktoriem, kas var ietekmēt NILLTF risku, kam pakļauta kredītiestāde.

6. Lai nodrošinātu efektīvu NILLTF riska pārvaldīšanu, kredītiestāde:

6.1. izstrādā un apstiprina NILLTF riska pārvaldības stratēģiju un politikas, kā arī nosaka kredītiestādes vadības atbildību NILLTF riska pārvaldīšanas jomā, nodrošinot tās darbībai atbilstošu NILLTF riska pārvaldīšanas sistēmu;

6.2. izstrādā procedūras NILLTF riska savlaicīgai un precīzai noteikšanai visiem kredītiestādes sniegtajiem finanšu pakalpojumiem un produktiem, kā arī kredītiestādes iekšējiem procesiem;

6.3. izstrādā tās saimnieciskās darbības raksturam un apmēram atbilstošus raksturlielumus NILLTF riska ekspozīcijas novērtēšanai, kā arī regulāri apkopo informāciju, izvērtē tās attīstības dinamiku un veic nepieciešamos

precizējumus kredītiestādes NILLTF riska pārvaldības stratēģijā un procesos;

6.4. nodrošina regulāru (ne retāk kā reizi 18 kalendāro mēnešu laikā) NILLTF novēšanas iekšējās kontroles sistēmas darbības neatkarīgu vērtējumu, izmantojot neatkarīgu un profesionālu trešo pušu piesaisti;

6.5. izveido un uztur NILLTF riska pārvaldībai nepieciešamo IT nodrošinājumu saskaņā ar noteiktajām funkcionālajām un drošības prasībām un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izstrādātajiem ieteikumiem;

6.6. nodrošina NILLTF riska pārvaldības funkcijas izpildei nepieciešamos personāla resursus un to profesionālo kvalifikāciju, ņemot vērā Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieteikumus.

7. Par NILLTF riska efektīvu pārvaldīšanu ir atbildīga kredītiestādes padome un valde. Par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēšanas likuma prasību izpildi atbildīgais valdes loceklis ir atbildīgs par šādām jomām:

7.1. kredītiestādes darbībai piemītošā NILLTF riska pietiekamu un efektīvu pārvaldi un regulāras kontroles nodrošināšanu;

7.2. kredītiestādes padomes regulāru informēšanu par kredītiestādes NILLTF riska pārvaldības stratēģijas prasību izpildes rezultātiem, tai skaitā sniedzot precīzu un pilnīgu informāciju par NILLTF riska ekspozīciju un tā dinamiku;

7.3. NILLTF riska pārvaldības pasākumu pietiekamību un nepieciešamo izmaiņu savlaicīgu nodrošināšanu;

7.4. ziņojumu sniegšanu valdei par visiem gadījumiem, kad NILLTF riska pārvaldības gaitā konstatētas situācijas, kas neatbilst kredītiestādes NILLTF riska pārvaldības stratēģijai.

III. NILLTF riska pārvaldības stratēģija, politikas un procedūras

8. Kredītiestāde NILLTF riska pārvaldības stratēģijā nosaka pieļaujamo NILLTF riska līmeni, definējot kvalitatīvus un kvantitatīvus NILLTF riska ekspozīcijas rādītājus atbilstoši šo noteikumu 10. punkta prasībām. Pieļaujamā NILLTF riska līmeņa un to raksturojošo rādītāju noteikšana balstās uz kredītiestādes spēju uzņemties NILLTF risku, kas saistīts ar tās esošās un paredzamās darbības raksturu, kā arī NILLTF riska pārvaldībai pieejamajiem resursiem.

9. Kredītiestāde izvērtē savu spēju uzņemties NILLTF risku, ņemot vērā citus kredītiestādes darbībai piemītošos riskus, kas izriet no kredītiestādes risku stratēģijas. Kredītiestāde izstrādā un piemēro metodoloģiju kredītiestādes spējai uzņemties NILLTF risku, kurā nosaka izmantojamās metodes, kā arī to rādītājus un iespējamās attīstības tendences. Ņemot vērā, ka kredītiestādes spēja uzņemties NILLTF risku ir atkarīga no kredītiestādes rīcībā esošajiem resursiem (kapitāla apmēra, personāla un tehnoloģiskajiem resursiem, kas nepieciešami NILLTF riska pietiekamai pārvaldībai), kā arī kredītiestādes NILLTF riska ekspozīcijas apmēra un specifikas, kredītiestāde, izstrādājot metodoloģiju, vadās no šādiem kredītiestādes NILLTF riska ekspozīciju raksturojošajiem rādītājiem:

9.1. iepriekšējo gadu un plānotais NILLTF riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmērs;

9.2. ar iepriekšējo periodu kredītiestādes NILLTF riska ekspozīciju un tās pārvaldīšanu saistītie ienākumi un izdevumi, kā arī ar kredītiestādes plānoto NILLTF riska apetīti un ar tās pārvaldību saistītie ienākumi un izdevumi un to iespējamās izmaiņās saistībā ar kredītiestādes darbības attīstības prognozēm;

9.3. korespondējošo attiecību riska un citu veidu riska stresa testa rezultāti saskaņā ar šo noteikuma VI nodaļā noteikto.

10. Kredītiestāde izstrādā NILLTF riska pārvaldības stratēģiju atbilstoši kredītiestādes NILLTF riska ekspozīcijai, ko veido kredītiestādes klientu bāzei, produktu un pakalpojumu portfelim un to piegādes kanāliem, kā arī darbības ģeogrāfijai piemītošie riska faktori un to mijiedarbība. Kredītiestāde stratēģijā nosaka:

10.1. kredītiestādes NILLTF riska ekspozīcijas rādītājus, ietverot vismaz šādus rādītājus:

10.1.1. kredītiestādes klientu bāzei piemītošā NILLTF riska ekspozīciju raksturojošos rādītājus un robežvērtību, līdz kurai kredītiestādes iekšējā kontroles sistēma spēj nodrošināt NILLTF riska pārvaldību atbilstoši normatīvajām prasībām, tai skaitā:

10.1.1.1. klientu, kas pakļauti padziļinātai izpētei, noguldījumu un apgrozījuma īpatsvaru kredītiestādes klientu kopējā noguldījumu un apgrozījuma apmērā,

10.1.1.2. peļņas, kas gūta no klientiem, kuri pakļauti padziļinātai izpētei, sniegtajiem pakalpojumiem, īpatsvaru kopējā kredītiestādes peļņas apmērā,

10.1.1.3. klientu, kas atbilst Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 23.12.2015. normatīvo noteikumu Nr. 234 "Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm" 24.8. punkta prasībām, noguldījumu un apgrozījuma īpatsvaru kredītiestādes klientu kopējā noguldījumu un apgrozījuma apmērā,

10.1.1.4. peļņas, kas gūta no pakalpojumiem, kas sniegti klientiem, kuri atbilst Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 23.12.2015. normatīvo noteikumu Nr. 234 "Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm" 24.8. punkta prasībām, īpatsvaru kopējā kredītiestādes peļņas apmērā,

10.1.1.5. kredītiestādes 20 pēc kopējā apgrozījuma lielāko saistīto klientu grupu, kas pakļautas padziļinātai izpētei, noguldījumu un apgrozījuma īpatsvaru kredītiestādes klientu, kas pakļauti padziļinātai izpētei, kopējā noguldījumu un apgrozījuma apmērā,

10.1.1.6. peļņas, kas gūta no pakalpojumiem, kas sniegti kredītiestādes 20 pēc kopējā apgrozījuma lielākajām saistīto klientu grupām, kuras pakļautas padziļinātai izpētei, īpatsvaru kopējā kredītiestādes peļņas apmērā;

10.1.2. kredītiestādes pakalpojumu un produktu portfelim piemītošā NILLTF riska ekspozīciju raksturojošo rādītāju robežvērtības, tai skaitā:

10.1.2.1. privātbankiera pakalpojumu ietvaros veikto darījumu apmēra un gūtās peļņas īpatsvaru kopējā kredītiestādes darījumu un peļņas apmērā,

10.1.2.2. klientiem izsniegto aizdevumu, kas tiek nodrošināti ar finanšu instrumentu nodrošinājumu vai citas valsts kredītiestādes izsniegto garantiju, izņemot gadījumus, kad tiek veikti repo darījumi, apmēra īpatsvaru kopējā klientiem izsniegto kredītu apmērā,

10.1.2.3. trasta vai fiduciāro darījumu apmēru;

10.1.3. kredītiestādes pakalpojumu un produktu piegādes veidam (kanālam) piemītošā NILLTF riska ekspozīciju raksturojošo rādītāju robežvērtības, tai skaitā:

10.1.3.1. klientu, kuru identifikācija veikta neklātienē (klients fiziski nav piedalījies identifikācijā), noguldījumu un apgrozījuma apmēra īpatsvaru kopējā klientu noguldījumu un apgrozījuma apmērā,